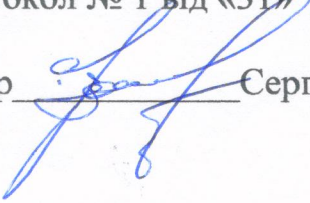

Міністерство освіти і науки України
ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»

Циклова комісія товарознавчо-комерційних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО
педагогічною радою
(протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.)

Директор Сергій ВОЛОЩУК

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

ПРОГРАМА

Ужгород 2023

Автор: Ганна ДЕНЧИЛЯ- САКАЛЬ, кандидат біологічних наук, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Рецензенти: Лариса ПАВЛІШ, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства та комерційної діяльності Ужгородського торговельно-економічного інституту ДТЕУ.

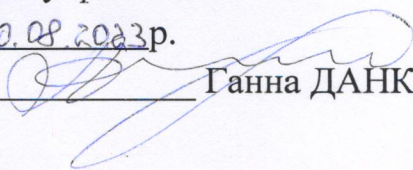
Програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії товарознавчо-комерційних дисциплін

29.08.23 р., протокол № 1

Голова ц/к Катерина КУЗЬМА

Розглянуто та схвалено на засіданні групи робочої групи з розробки, розвитку ОПІ та випуску фахівців за нею

Протокол № 1 від 30.08.2023р.

Керівник групи Ганна ДАНКО

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

ПРОГРАМА

Рецензія

на програму дисципліни «Основи підприємництва»

укладену Ганною ДЕНЧИЛЕЮ-САКАЛЬ, кандидатом біологічних наук,
спеціалістом вищої категорії, викладачем-методистом

Програма навчальної дисципліни «Основи підприємництва» складена для досягнення цілей підготовки фахового молодшого бакалавра за освітньо-професійною програмою «Товарознавство і логістична діяльність» зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Програма з дисципліни «Основи підприємництва» спрямована на формування у здобувача знань щодо розуміння основ здійснення підприємницької діяльності, правових засад її здійснення, перспективних напрямів розвитку, забезпечено наступність та необхідні міждисциплінарні зв'язки, мотивацію навчання, виховання інтересу до спеціальності, розуміння суспільної значущості праці фахівця в сфері підприємництва та торгівлі. Теми, які формують зміст дисципліни, розкривають її сутність та дозволяють досягнути загальних та спеціальних компетентностей відповідно до вищезазначеної ОПП.

Програму складено відповідно до методичних рекомендації щодо складання навчальних програм ВСП «Ужгородський торговельно-економічний коледж Державного торговельно-економічного університету» з дотриманням всіх формальних вимог.

Таким чином, рецензована навчальна програма з дисципліни «Основи підприємництва» дозволяє сформувати компетентності та отримати результати, обумовлені освітньо-професійною програмою підготовки фахового молодшого бакалавра «Товарознавство і логістична діяльність» та може бути рекомендована до впровадження в навчальний процес.

Завідувач кафедри менеджменту,
підприємництва та торгівлі,
канд.техн.наук, доцент

Лариса ПАВЛІШ

Людмила Лариса Павліш
завідувач
кафедри менеджменту
підприємництва та торгівлі
методичною комісією

Ганна Денчилю-Сакаль

Пояснювальна записка

Навчальна програма дисципліни «Основи підприємництва» призначена для здобувачів фахової передвищої освіти, освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» денної форми навчання, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», освітньо-професійна програма «Товарознавство і логістична діяльність».

Програму розроблено відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» та освітньо-професійною програмою «Товарознавство і логістична діяльність» підготовки фахових молодших бакалаврів у ВСП «УТЕФК ДТЕУ».

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Результати вивчення дисципліни.
3. Зміст дисципліни.
4. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Основи підприємництва» є формування системи професійних компетентностей щодо визначення пріоритетних напрямів підприємницької діяльності та умов її здійснення в сучасних умовах господарювання.

Завданням вивчення дисципліни «Основи підприємництва»: є надання здобувачам освіти ґрунтовних знань в сфері підприємництва, вивчення створення підприємств різних форм власності та законодавчого забезпечення їх функціонування.

Предметом вивчення дисципліни є методологія започаткування та ведення підприємницької діяльності.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Основи підприємництва» як обов'язкова компонента освітньо-професійної програми, забезпечує оволодіння здобувачами освіти загальними та спеціальними компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

Номер в освітньо-професійній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньо-професійною програмою</i>		
ЗК1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності	1-5

	громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	
ЗК2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	1-14
ЗК3	Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.	1-14
ЗК6	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	1-14
ЗК7	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	1-14
ЗК8	Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.	1-14
<i>Спеціальні компетентності за освітньо-професійною програмою</i>		
СК 1	Здатність враховувати основні закономірності та сучасні досягнення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.	1-14
СК 2	Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо діяльності підприємства.	1-14
СК 3	Здатність застосовувати інноваційні підходи у діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур, зокрема <i>логістичній діяльності</i> .	2-10
СК 5	Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.	1-13
СК 6	Здатність виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур, зокрема <i>логістичної структури</i> .	4-10
СК 8	Здатність визначати та задовольняти потреби споживачів як пріоритетних суб'єктів ринку.	6,7
<i>Програмні результати навчання за освітньо-професійною програмою</i>		
РН1	Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і	1-5

	громадянина України.	
PH2	Застосовувати знання, розуміння закономірностей та сучасних досягнень у підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності із професійною метою.	1-14
PH5	Здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.	10-13
PH6	Проявляти ініціативу та підприємливість, володіти навичками міжособистісної взаємодії для досягнення професійної мети.	1-14
PH7	Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні й теоретичні знання у сфері підприємництва, торгівлі, біржової діяльності для подальшого використання у практичній діяльності.	7
PH8	Володіти методами й інструментарієм для підготовки проєктів управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.	3-9
PH9	Застосовувати інноваційні підходи у підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.	4-6
PH11	Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці.	1-13
PH12	Виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.	5-13
PH17	Визначати основні показники діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур для забезпечення їх ефективності.	1-14

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Підприємництво – основа господарської діяльності

Підприємництво як економічна категорія. Теорія підприємництва. Суть підприємництва як форми господарювання. Мотиви започаткування підприємництва. Об'єктивні основи розвитку підприємництва в ринковій економіці. Закони та закономірності розвитку підприємництва. Основні функції підприємництва: ресурсна, організаційна, стимулююча (мотиваційна) та творча. Принципи підприємницької діяльності. Підприємницька ідея, її джерела і методи творчого (евристичного) пошуку. Стартап, як метод залучення інвестицій.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 3,4.
Додатковий: 5,6,7.
Інтернет-джерела: 9,10,11,12,13.

Тема 2. Планування і організація підприємницької діяльності

Суб'єкти та організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Порівняльний аналіз одноосібного володіння, партнерства, корпоративного підприємництва та франчайзингу. Особливі форми організації підприємництва. Складні форми підприємницьких утворень. Поняття, цілі та задачі кооперації. Господарські товариства неакціонерного типу. Сутність та основні типи акціонерних товариств. Основні види кооперативів. Об'єднання підприємств: холдинги, фінансово-промислові групи та ін. Фактори вибору виду підприємництва. Характерні риси різних видів підприємництва (виробниче, комерційне, фінансове, посередницьке, страхове) Бізнес-планування, як основа підприємництва. Структура бізнес-плану.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 3,4.
Додатковий: 5,6,7.
Інтернет-джерела: 9,10,11,12,13.

Тема 3. Державне регулювання підприємництва

Права і обов'язки державних контролюючих органів щодо підприємницьких структур. Визначення статусу суб'єктів підприємництва. Регулювання взаємодії суб'єктів підприємницької діяльності. Методи врегулювання спорів партнерів при здійсненні підприємницької діяльності. Принципи оподаткування підприємництва. Державне регулювання підприємництва в Україні. Сутність та види відповідальності підприємців. Відповідальність за заняття протизаконною підприємницькою діяльністю. Заходи забезпечення виконання підприємницьких зобов'язань. Адміністративна відповідальність за здійснення правопорушень у галузі підприємницької діяльності. Обмеження підприємництва. Шахрайство та рейдерство. Принципи застосування засобів протидії.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 3,4.
Додатковий: 5,6,7.
Інтернет-джерела: 9,10,11,12,14.

Тема 4. Ризики підприємницької діяльності

Сутність підприємницького ризику. Фактори, які впливають на виникнення підприємницького ризику. Класифікація та ознаки ризиків в підприємстві. Сутність основних видів ризиків та їх особливості. Підходи до управління ризиками в підприємстві. Шляхи нівелювання впливу ризиків на результативність підприємництва. Функції підприємницьких ризиків. Леверидж як показник впливу структури капіталу на рівень підприємницького ризику. Процес управління підприємницьким ризиком. Оцінювання підприємницького ризику. Страхування підприємницьких ризиків.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 3,4.
Додатковий: 5,6,7.
Інтернет-джерела: 9,10,11,12,13.

Тема 5. Створення суб'єкту підприємництва

Основні етапи створення суб'єкту підприємництва. Процедура реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи підприємця. Одержання суб'єктом підприємницької діяльності – фізичною особою дозволу на оформлення замовлень на виготовлення печаток і штампів та їх виготовлення. Фінансові аспекти створення суб'єкту підприємництва. Процедура державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності – юридичної особи. Підготовка установчих документів підприємства. Відкриття банківського рахунку для формування статутного фонду господарського товариства. Одержання статусу та атрибутів суб'єкту підприємництва. Відкриття поточного банківського рахунку суб'єктові підприємницької діяльності – юридичній особі.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 3,4.
Додатковий: 5,6,7.
Інтернет-джерела: 9,10,11,12,14.

Тема 6. Конкуренція в підприємстві

Зміст та види конкуренції в системі підприємництва. Основні функції конкуренції. Форми та методи конкурентного суперництва. Конкурентоспроможність підприємства. Підприємницька таємниця, як засіб досягнення конкурентних переваг. Напрями впливу конкуренції на підприємництво. Конкурентні стратегії підприємництва на ринку товарів та послуг. Державне регулювання конкуренції на ринку.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 3,4.
Додатковий: 5,6,7.
Інтернет-джерела: 9,10,11,12,14.

Тема 7. Фінансові аспекти підприємництва

Сутність фінансових відносин суб'єктів підприємницької діяльності. Організація фінансової діяльності підприємства. Банківські операції як забезпечення здійснення підприємництва. Банківське кредитування суб'єктів підприємництва: види, принципи, організація. Обґрунтування та розрахунок оптимального розміру кредиту, термінів його погашення. Форми небанківського кредитування: характеристика та роль в системі підприємництва. Кредитування як механізм стимулювання підприємництва. Державне та міжнародне кредитування підприємництва. Інвестування підприємницької діяльності. Розрахунок інвестиційного портфелю.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 3,4.

Додатковий: 5,6,7.

Інтернет-джерела: 9,10,11,12,14.

Тема 8. Ліцензування підприємництва

Поняття ліцензії та ліцензування. Види діяльності, що підлягають ліцензуванню в підприємстві. Порядок отримання ліцензії суб'єктами підприємницької діяльності. Нагляд і контроль у сфері ліцензування. Анулювання ліцензій. Відповідальність за порушення законодавства у сфері ліцензування під час провадження підприємницької діяльності. Особливості ліцензування зовнішньоекономічної діяльності.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 3,4.

Додатковий: 5,6,7.

Інтернет-джерела: 9,10,11,12,14.

Тема 9. Підприємницька таємниця

Сутність підприємницької таємниці. Елементи, які складають підприємницьку таємницю. Загрози безпеці підприємства від недостатнього захисту підприємницької таємниці. Основні елементи механізму захисту підприємницької таємниці. Комерційна таємниця в межах трудових відносин. Поняття «ноу-хау» в економіці підприємства. «Закритість технологій» результатів підприємницької діяльності.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 3,4.

Додатковий: 5,6,7.

Інтернет-джерела: 9,10,11,12,13.

Тема 10. Договірні взаємовідносини у підприємстві

Договір як форма закріплення партнерських зв'язків. Напрями і форми співробітництва партнерів. Види договорів у ринковій економіці. Оферта як попередня форма укладання договору. Структура та зміст договору. Формування умов договору підприємцем. Процедура укладання договору. Особливості укладання договорів купівлі-продажу, майнового найму, підряду та трудового.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 3,4.

Додатковий: 5,6,7.

Інтернет-джерела: 9,10,11,12,13.

Тема 11. Підприємницький успіх та культура бізнесу

Характеристика підприємницького успіху. Професійна культура підприємницької діяльності. Ділова етика підприємця. Соціальна відповідальність бізнесу. Особливості створення іміджу підприємця. Гудвіл як економічне відображення ділової репутації підприємця. Етика ділового спілкування. Ділове спілкування та форми обговорення ділових проблем. Службовий етикет. Професійна етика. Стратегічні підходи до проведення переговорів. Особливості

міжнародного спілкування.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 3,4.

Додатковий: 5,6,7.

Інтернет-джерела: 9,10,11,12,13.

Тема 12. Організація міжнародного підприємництва

Мотиви розвитку міжнародного підприємництва. Форми та специфічні риси міжнародного підприємництва. Міжнародний рух капіталу. Принципи державного регулювання міжнародної підприємницької діяльності. Національні та міжнародні органи регулювання міжнародного підприємництва. Методи регулювання міжнародного підприємництва. Показники результативності міжнародного підприємництва.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 3,4.

Додатковий: 5,6,7.

Інтернет-джерела: 9,10,11,12,13.

Тема 13. Системи оподаткування підприємницької діяльності

Сутність та види податків в Україні. Податкова політика та державне регулювання в сфері оподаткування. Загальна та спрощена системи оподаткування. Податок на доходи фізичних осіб. Єдиний соціальний внесок. Особливості нарахування та сплати непрямих податків: ПДВ, акцизний податок та мито. Місцеві податки та збори. Документування підприємницької діяльності. Поняття первинних документів підприємця. Звітність суб'єкта підприємництва.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 3,4.

Додатковий: 5,6,7.

Інтернет-джерела: 9,10,11,12,14.

Тема 14. Припинення підприємницької діяльності

Форми та порядок ліквідації підприємств. Черговість задоволення вимог кредиторів у разі припинення підприємницької діяльності. Сутність та форми реорганізації підприємств. Досудова санація. Банкрутство індивідуального підприємця. Порядок визнання підприємства банкрутом. Фінансове оздоровлення підприємства-боржника. Зовнішнє управління підприємством-боржником.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 3,4.

Додатковий: 5,6,7.

Інтернет-джерела: 9,10,11,12,13.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Донець Л.І., Романенко Н.Г. Основи підприємництва. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2011. 320 с.
2. Карлін М. І. Правові основи підприємництва: навч. посіб. 2-е вид., випр. і доповн. Київ: Кондор, 2011. 368 с.
3. Карпюк Г.І. Основи підприємництва: Навчальний посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. Київ, 2021. 108с.
4. Максименко С. Д., Мазаракі А. А., Кулаковська Л. П., Кулаковський Т. Ю. Підприємництво: психологічні, організаційні та економічні аспекти: навч. посіб. Київ: КНТЕУ, 2012. 720 с.

Додатковий

5. Варналій З.С. Основи підприємництва: навч. посіб: Київ: Знання□Прес, 2006. 329 с.
6. Виноградська А. М. Основи підприємництва: Навчальний посібник. Київ.: Кондор, 2008. 544с.
7. Мочерний С.В., Устенко О.А., Чеботар С.І. Основи підприємницької діяльності: Посібник. Київ: Видавничий центр «Академія №», 2005. 280 с.

Internet-ресурси

8. Господарський Кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. №436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
9. Про державний ринковий нагляд та контроль нехарчової продукції: Закон України від 02.12.2010 р. № 2735-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2735-1>
10. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р. №1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
11. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 № 2658-III. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>
12. Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності: Закон України від 19.05.2011 № 3392-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3392-17>
13. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України: Прийнятий ВР України 12.01.2012. Пропозиції Президента України до проекту закону України 31.01.2012. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
14. Про підприємства в Україні : Закон України № 887-XII від 27 берез. 1991 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – №24. – Ст. 272. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/887-12>